

Interno glasilo Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik
Št. 18. Letnik VIII., oktober 2014
Izhaja do 4-krat letno v elektronski obliki.
Odgovorna oseba za glasilo: Jasmina Bauman
Uredila: Darja Fišer
Lektorirala: Ana Jurkovič
Avtorski prispevki ne odražajo nujno stališč Zavoda ZTSZJ.
Elektronski naslov uredništva: zdruzenje@tolmaci.si

Ko govorijo roke

NAMESTO UVODNIKA

Jasmina BAUMAN

Apel in čevljar

Apel podobo na ogled postavi,
ker bolj resnico ljubi kakor hvalo,
zad skrit vse vprek poslušša, kaj zijalo
neumno, kaj umetni od nje pravi.

Pred njo s kopiti čevljarček se ustavi;
ker ogleduje smôlec obuvalo,
jermenov, meni, da ima premalo;
kar on očita, koj Apel popravi.
Ko pride drugi dan spet mož kopitni,
namest' da bi šel dalj po svoji poti,
ker čevlji so pogodu, méč se loti;

zavrne ga obraznik imenitni
in tebe z njim, kdor náp'čen si očitar,
rekoč: »Le čevlje sodi naj Kopitar!«

(France Prešeren)

Prispevki

POROČILO O IZVAJANJU JAVNIH POOBLASTIL, januar 2014–junij 2014, Jasmina BAUMAN	3
POROČILO O DELOVANJU KLICNEGA CENTRA ZA OSEBE Z OKVARO SLUHA, januar 2014–junij 2014, Jasmina BAUMAN	6
LETNA GENERALNA SKUPŠČINA efsli 2014, Antwerpen, Belgija, Darja FIŠER	7
Vabilo na posvet v Državni svet RS ob dnevu slovenskega znakovnega jezika	10

POROČILO O IZVAJANJU JAVNIH POOBLASTIL, januar 2014–junij 2014

Jasmina BAUMAN

Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik (v nadaljevanju ZZTSZJ) opravlja na podlagi Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika naslednja javna pooblastila:

1. vodi listo tolmačev za znakovni jezik,
2. predlaga tarifo za plačilo stroškov tolmača,
3. zagotavlja pokrivanje potreb po tolmačih na ozemlju celotne države,
4. sodeluje v svetu za slovenski znakovni jezik,
5. vodi evidenco storitev,
6. sprejme pravilnik o disciplinski odgovornosti in rešuje ugovore zoper kakovost tolmačenja.

Za izvajanje javnih pooblastil ima ZZTSZJ sklenjeno pogodbo o financiranju Združenja z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

UVELJAVLJANJE ZAKONA O UPORABI SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA

Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika je v veljavi od novembra 2002. Dejansko pa se je zakon v praksi začel izvajati s sprejetjem Tarife za tolmače slovenskega znakovnega jezika marca 2004. V tem dveletnem obdobju so tolmači vestno opravljali svoje delo, za katerega pa so plačilo prejeli z dveletnim zamikom. Od izstavitve prvih računov do danes zanašamo, da posamezne institucije še vedno niso seznanjene z določili Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Na tem mestu je treba omeniti zadovoljivo situacijo na področju zdravstva, saj od sklenitve splošnega dogovora v letu 2006 ni zaznati posebnih težav na tem področju, razen nekaterih izjem. Presenečeni pa smo nad tolmačenjem zavarovalnice, da mora gluha oseba, ki nima sklenjenega dodatnega zdravstvenega zavarovanja, stroške tolmačenja kriti sama, če gre za zdravstveno storitev iz dodatnega zavarovanja. Pravica do tolmača gluhih študentov je še vedno nedorečena in vse preveč odvisna od tolmačenja predpisov vladajoče strukture. Tako so v nekem obdobju pristojni tolmačili zakon tako, da je treba stroške tolmačenja zagotoviti v okviru Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov (kar ni bilo upoštevano), v naslednjem obdobju je druga vladajoča struktura mnenje spremenila in tolmačila zakon tako, da morajo posamezne fakultete ob pripravi letnih finančnih planov ta strošek predvideti in ga posredovati pristojnemu ministrstvu, česar pa po njihovi evidenci še nobena fakulteta ni storila. O tem smo po tolmačih gluhih študentom posredovali poziv, naj v referate fakultet naslovijo vlogo za dodelitev tolmača, a žal povratnih informacij nimamo. Organizirali smo zelo odmevno okroglo mizo z naslovom Prikrita diskriminacija gluhih študentk in študentov na slovenskih univerzah z udeležbo predstavnic MVZT in MDDSZ ter posameznih fakultet. Rezultat naše vztrajnosti je dopis MVZT, naslovljen na vse fakultete in koncesionarje, da morajo gluhih študentom zagotoviti pravico do tolmača in kriti stroške. Ne glede na vse

vložene napore tudi v letošnjem šolskem letu beležimo dva primera zavrnitve plačila stroškov tolmačenja na dveh fakultetah.

O različni pravni praksi pri uresničevanju Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika smo že od leta 2006 opozarjali tako ministrstvo za pravosodje kakor tudi sodni svet. Končno smo prejeli mnenje Vrhovnega sodišča RS, ki smo ga posredovali vsem tolmačem, tudi ZDGNS ter društvom gluhih in naglušnih z namenom, da o tem seznanijo svoje članstvo. Iz mnenja Vrhovnega sodišča RS je razbrati, da imajo gluhe osebe pravico do tolmača v vseh postopkih, ki tečejo pred sodiščem, upoštevaje načelo nediskriminacije. Ker smo opozorili tudi na različno odmero nagrade tolmačem, je Vrhovno sodišče RS v svojem mnenju zapisalo, da so tudi ad hoc tolmači upravičeni do odmere nagrade v skladu s Pravilnikom o sodnih tolmačih in da sodišča na Tarifo za tolmače slovenskega znakovnega jezika niso vezana. Ne glede na takšno mnenje vrhovnega sodišča pa se žal še vedno pojavljajo primeri, kjer sodišča ad hoc tolmačem odmerijo nagrado na podlagi Tarife za tolmače slovenskega znakovnega jezika, kar je v nasprotju z mnenjem Vrhovnega sodišča RS.

LISTA TOLMAČEV

Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik vodi listo tolmačev, ki je javno dostopna. Iz tega razloga smo v letu 2005 pripravili lastno spletno stran, na kateri so objavljeni osnovni podatki o združenju, lista tolmačev, napotki gluhih osebam, kako do pravice do tolmača, in javnim institucijam, kako zagotoviti tolmače v različnih postopkih, ter druge dejavnosti združenja. Tolmača v večini primerov naročajo gluhe osebe same, zato se na naši spletni strani nahaja obrazec, ki omogoča lažje in hitrejše naročanje tolmačenja ter večjo dostopnost tolmačev. Odziv uporabnikov je dober, saj se število gluhih oseb, ki uporabljajo to storitev, povečuje.

TARIFA ZA PLAČILO STROŠKOV TOLMAČA

S 1. januarjem 2013 je začela veljati nova Tarifa za tolmače slovenskega znakovnega jezika, ki je prinesla kar nekaj novosti:

1. Uvedena je bila čakalna ura v primerih, ko tolmač več kot pol ure čaka na začetek tolmačenja v javnih institucijah. Kot začetek čakalne ure se šteje ura, ko je gluha oseba naročena v javni instituciji.
2. Pri plačilu potnih stroškov sta določeni dve različni višini povračila stroškov v odvisnosti od območja, na katerem je tolmač vpisan na listi tolmačev, in kraja tolmačenja.
3. Določeno je dnevno tolmačenje v primeru potovanja, izletov, družinskih srečanj.
4. Če naročnik odpove tolmačenje, je tolmač upravičen do povračila stroškov v višini čakalne ure in potnih stroškov.
5. Pri postopkih izstavitve računov je novost, da zahtevke za

plačilo za opravljeno delo tolmačev, katerih naročniki so gluhe osebe, ki plačilo storitve plačajo z vavčerjem, izstavljajo ministrstvu, pristojnemu za invalidsko varstvo, ZZTSZJ.

V ta namen smo pripravili centralno informacijsko bazo za izstavitev zahtevkov za plačilo stroškov tolmačenja, ki omogoča vsem tolmačem avtomatizirano obračunavanje in izstavljanje računov ter na tej osnovi izstavitev mesečnega zahtevka, ki ga opravi ZZTSZJ. Za vse tolmače smo izvedli tudi usposabljanje za uporabo računalniškega programa. Omenjeni program bomo morali prilagoditi glede na sprejeto zakonodajo v zvezi z izdajanjem e-računov.

ZAGOTAVLJANJE POKRIVANJA POTREB PO TOLMAČIH NA OZEMLJU CELOTNE DRŽAVE

Pogoj za vključitev v pripravljani program za pridobitev certifikata je znanje znakovnega jezika, zato tudi izvajamo začetne in nadaljevalne tečaje znakovnega jezika. V prvi polovici leta 2014 smo zaključili začetni tečaj, ki se ga je udeležilo sedem oseb, in izvedli nadaljevalni tečaj, ki ga je obiskovalo šest oseb.

IZVAJANJE TEČAJEV SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA

Pogoj za vključitev v pripravljani program za pridobitev certifikata je znanje znakovnega jezika, zato tudi izvajamo začetne in nadaljevalne tečaje znakovnega jezika. V prvi polovici leta 2014 smo zaključili začetni tečaj, ki se ga je udeležilo sedem oseb, in izvedli nadaljevalni tečaj, ki ga je obiskovalo šest oseb.

DINAMIKA PRIDOBIVANJA CERTIFIKATA

Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik je vpisan v register izvajalcev postopkov za preverjanje znanj in spretnosti, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo. V polletju 2014 smo razpisali dva roka za preverjanje znanja in spretnosti za pridobitev certifikata, ki sta objavljena na spletni strani www.ric.si, in sicer 11. 3. 2014 in 22. 5. 2014. V prvem roku se je prijavila le ena kandidatka, ki je bila neuspešna. V februarju je bil razpisan tudi izredni rok za kandidata, ki je podal pritožbo na MDDSZ, vendar k preverjanju ni pristopil. V register tolmačev, ki ga vodi MDDSZ, je do 30. 6. 2014 vpisanih 46 tolmačev.

TOLMAČI/TOLMAČICE SZJ S CERTIFIKATOM PO REGIJAH

REGIJA	ŠT. TOLMAČEV/TOLMAČIC
Dolenjska	4
Gorenjska	4
Ljubljana z okolico	22
Posavje, celjsko, velenjsko in koroško območje	5
Prekmurje	1
Severna Primorska in Koper	5
Štajerska	5
Skupaj	46

PRIPRAVLJANI PROGRAM USPOSABLJANJA ZA PRIDOBITEV CERTIFIKATA

Združenje je edino v Sloveniji, ki izvaja pripravljani program za pridobitev certifikata. V prvi polovici leta smo pristopili k temeljiti prenovi pripravljane programa, saj so dosedanje izkušnje pokazale, da je treba število ur povečati. Kandidati, ki se želijo vključiti v pripravljani program, morajo imeti najmanj srednjo izobrazbo. Program traja dve leti ob koncih te-

dna in je samoplačniški. V juniju smo izvedli informativni dan za vpis v pripravljani program, ki se ga je udeležilo 10 oseb. Ker je med zainteresiranimi kar nekaj iskalcev zaposlitve, smo na Zavod RS za zaposlovanje naslovili vlogo in program za vpis v register izvajalcev, kar je osnova, da stroške pripravljane programa krije ZRSZ. Vendar pa smo prejeli negativen odgovor z obrazložitvijo, da zavod ne beleži povpraševanja po tem profilu ne med delodajalci ne med brezposelnimi osebami. Program smo začeli izvajati oktobra.

KATALOG STANDARDOV ZNANJ IN SPRETNOSTI ZA NPK TOLMAČ/TOLMAČICA

V prvi polovici leta smo v sodelovanju s CPI pripravili revizijo kataloga standardov znanj in spretnosti za NPK tolmač SZJ ter predlagali sprejem novega kataloga in standarda za poklic asistenta za komunikacijo. Oba dokumenta sta bila sprejeta in potrjena na pristojnih strokovnih svetih. Zaradi dopolnjenega kataloga standardov znanj in spretnosti smo od Državnega izpitnega centra prejeli odločbo o vpisu v register izvajalcev postopkov preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij, člani izpitne komisije pa so posledično morali obnoviti svoje licence.

SODELOVANJE V SVETU ZA SLOVENSKE ZNAKOVNI JEZIK TER IZVAJANJE STROKOVNIH IN ADMINISTRATIVNIH OPRAVIL ZANJ

Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik opravlja strokovna in administrativna dela za Svet za slovenski znakovni jezik. Naloge Sveta so opredeljene v 24. členu Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Svet:

- skrbi za razvoj slovenskega znakovnega jezika,
- skrbi za uveljavljanje in enakopravnost znakovnega jezika,
- spremlja izobraževanje, usposabljanje in delo tolmačev za slovenski znakovni jezik ter dinamiko pridobivanja certifikatov,
- predlaga spremembo kataloga standardov znanj in spretnosti za tolmače znakovnega jezika,
- sodeluje z ustreznimi organi na področju vzgoje in izobraževanja, informiranja, zdravstvenega in socialnega varstva, sodstva, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zaposlovanja, športa, kulture ter z drugimi organi,
- predlaga pristojnim organom uskladitev vprašanj, pomembnih za izvajanje zakona,
- se seznanja z reševanjem ugovorov v zvezi s kakovostjo izvajanja storitve tolmačenja,
- obravnava druga vprašanja in zagotavlja pomoč pri uresničevanju nalog, ki se nanašajo na uporabo znakovnega jezika.

Svet za slovenski znakovni jezik zapisane naloge izvaja na podlagi strokovno pripravljenega gradiva, v okviru katerega člani sveta seznanjamo s problematiko pri uveljavljanju Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, ovirami, s katerimi se srečujemo pri uresničevanju pravice gluhih do tolmača, spremljanju zakonodaje in usklajevanju vprašanj, pomembnih za izvajanje zakona.

V prvi polovici leta 2014 je imel Svet za SZJ eno redno sejo, na kateri:

- je sprejel poročilo o uresničevanju Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika v letu 2013,
- je sprejel poročilo o delu Sveta za slovenski znakovni jezik v letu 2013;
- se je seznanil s problematiko tolmačenja pri notarjih,
- je delo ZZTSZJ ocenil kot zelo uspešno.

V prvi polovici leta smo zelo aktivno sodelovali pri dokončnem oblikovanju besedila Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018, v okviru katere štejemo za velik uspeh obvezno imenovanje naših predstavnikov, ki jih predlaga Svet za slovenski znakovni jezik, v delovno skupino za pripravo akcijskega načrta za jezikovno izobraževanje. Tako smo v prvi polovici leta zelo aktivno delovali na področju priprave akcijskega načrta za jezikovno izobraževanje in koordinirali delo za vse govorce s posebnimi potrebami. V okviru akcijskega načrta je predvidena vloga Sveta za slovenski znakovni jezik pri njegovem nastajanju in izvajanju. Osnuhek akcijskega načrta je Ministrstvo za kulturo posredovalo v javno razpravo, ki se je zaključila 31. 7. 2014.

EVIDENCA GLUHIH OSEB, KI JIM JE BILA IZDANA ODLOČBA PO ZAKONU

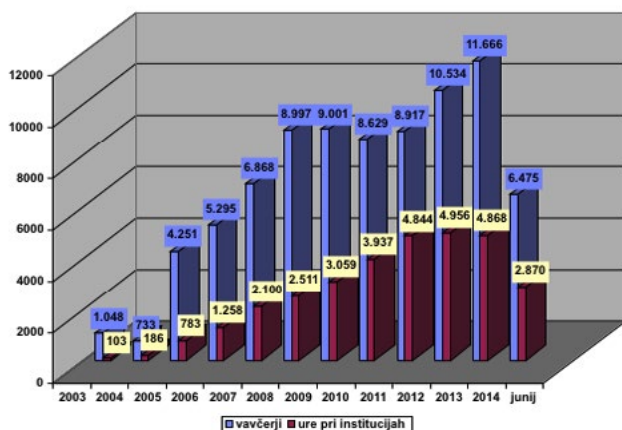
Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika nalaga centrom za socialno delo vodenje evidence gluhih oseb, ki so jim bile izdane odločbe po zakonu. Ker centri za socialno delo vodijo tovrstne evidence le za svojo rabo, je Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik vzpostavilo centralno evidenco vseh izdanih odločb za območje celotne države, saj ocenjujemo, da je skupno število upravičencev eden izmed pomembnih podatkov. Iz naše evidence je razvidno, da je do 30. 6. 2014 odločbo o pravici gluhih oseb do uporabe znakovnega jezika prejelo skupno 926 upravičencev (konec leta 2013 je bilo upravičencev 919), ki so po posameznih območjih razdeljeni, kot sledi iz tabele:

OBMOČJE	ŠTEVILO GLUHIH OSEB
DOLENJSKA	43
GORENJSKA	106
LJUBLJANA Z OKOLICO	335
POSAVJE, CELJE, VELENJE, KOROŠKA	151
PREKMURJE	34
SEVERNA PRIMORSKA IN KOPER	116
ŠTAJERSKA	141
SKUPAJ	926

Status dijaka ali študenta ima 42 oseb.

EVIDENCA OPRAVLJENIH UR TOLMAČENJA

Iz evidence storitev je razvidno, da se potreba po tolmačih med gluhih upravičenci povečuje. Tako je bilo do 30. 6. 2014 opravljenih 6.475 ur (v prvi polovici leta 2013 je bilo 5.705 ur), plačanih z vavčerjem, stroške katerih krije MDDSZ, in 2.870 ur (v prvi polovici leta 2013 je bilo 2.512 ur), katerih plačniki so različne institucije. Skupaj je to 9.345 ur (v prvi polovici leta 2013 je bilo skupaj 8.217 ur), kar je za 13,73 %

več opravljenih ur tolmačenja kot v enakem obdobju lani. Novost je spremljanje in obračunavanje čakalnih ur. Ob teh urah imamo zabeleženo tudi 153 čakalnih ur.

UGOVOR V ZVEZI S KAKOVOSTJO IZVAJANJA STORITVE TOLMAČENJA

Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika kot javno pooblastilo določa tudi reševanje ugovorov v zvezi s kakovostjo tolmačenja. 23. 5. 2007 smo prejeli soglasje ministric, pristojne za invalidsko varstvo, na pravilnik o disciplinski odgovornosti tolmača. V pravilniku je določeno, da pravilnik stopi v veljavo 15 dni po objavi na spletni strani ZZTSZJ. V prvi polovici leta 2014 smo prejeli eno prijavo, a jo je prijaviteljica umaknila.

Ostale dejavnosti:

- pripravili smo gradivo za sejo sveta zavoda, strokovni svet in sejo sveta za slovenski znakovni jezik,
- delovanje klicnega centra za osebe z okvaro sluha smo predstavili trem skupinam študentov s Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani,
- sodelujemo pri pripravi konference ob obeležitvi dneva slovenskega znakovnega jezika,
- odzvali smo se vabilu ZGNL glede medsebojnega sodelovanja,
- izdali smo še eno številko e-glasila Ko govorijo roke,
- v okviru permanentnega izobraževanja tolmačev smo izvedli štiri delavnice z naslovom Krmarjenje med strokovnostjo in vsakdanjimi potrebami uporabnikov tolmačenja SZJ,
- na povabilo Nacionalnega inštituta za javno zdravje smo prilagodili besedilne zloženke v lažjo berljivo tehniko v okviru programa Svit, ki so pretolmačene v znakovni jezik in objavljene na njihovi spletni strani.

Ocenjujemo, da je bilo delo ZZTSZJ v prvem polletju 2014 uspešno, saj je čutiti večjo ozaveščenost slišče javnosti pri zagotavljanju pravice gluhih oseb do tolmača, ki se kaže v pozitivnih odzivih, vsekakor pa je zelo veliko zadovoljstvo uporabnikov z delovanjem klicnega centra, ki jim omogoča kakovostnejše in samostojnejše življenje. Kljub naši angažiranosti pa ostajajo nekatera vprašanja, pomembna za izvajanje zakona, odprta, zato jih bomo poskušali dogovorno reševati s pristojnimi.

POROČILO O DELOVANJU KLICNEGA CENTRA ZA OSEBE Z OKVARO SLUHA, januar 2014–junij 2014

Jasmina BAUMAN

Zavodu Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik je na podlagi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov oziroma izvedenega javnega naročila zaupana nova, dodatna naloga, kjer smo bili izbrani kot najugodnejši ponudnik, in sicer izvajanje klicnega centra za osebe z okvaro sluha. Namen klicnega centra je omogočiti osebam z okvaro sluha pridobivanje informacij v njim prilagojeni tehniki s področja državnih organov, organov lokalne samouprave, izvajalcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb, storitev javnega značaja. Klicni center deluje 24 ur na dan vse dni v letu. Storitve izvajajo tolmači slovenskega znakovnega jezika. V ta namen smo izdelali celotno tehnično rešitev, funkcionalno specifikacijo za izdelavo in vzdrževanje spletnega mesta. Klicni center je začel delovati 21. septembra 2009.

Za vzpostavitev klicnega centra in upravljanje zahtevkov smo izdelali računalniško aplikacijo v celoti sami.

Osnovni namen klicnega centra je pridobivanje informacij za potrebe uporabnikov s področja t. i. javnih institucij. Vendar pa je namen sedaj presežen, saj se uporabniki obračajo na klicni center tudi v primeru iskanja zaposlitve, tolmačenja prejetih sklepov, odločb iz različnih institucij, saj ne razumejo zapisanih besed, kakor tudi ne njihovega pomena, pomagamo jim pri sestavi krajših dopisov, zaradi očitne finančne stiske nemalokrat urejamo obročno odplačevanje dolgov in se z upniki dogovarjamo za odlog plačila v izogib izvršbam, rešujemo različne reklamacije, na njim prilagojen način jim posredujemo informacije o pravicah iz dela, uveljavljanju pravic za čas brezposelnosti, uveljavljanju pravic s področja pokojninsko-invalidske zakonodaje, uveljavljanju denarnih prejemkov preko centrov za socialno delo, urejanje pomoči preko Karitasa ipd., kar od tolmačic zahteva dobre komunikacijske veščine in ne nazadnje tudi poznavanje posameznih področij.

EVIDENCA DOGODKOV za obdobje od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2014 (primerjava z enakim obdobjem leta 2013):

- Število zahtevkov skupaj v obdobju: 2.191 (30. 6. 2013 – 1.812)

1a) Število zahtevkov po kanalih sprejema

	2011	2012
SMS	749	1132
Spletni pogovor	483	464
Videoklic, internet	280	277
E-pošta	299	306
Videoklic UMTS	1	12
Telefaks	0	0
Skupaj	1.812	3.760

1b) Število zahtevkov po temah

Tema	Junij 2013	Junij 2014
Zdravstvo	463	623
Drugo	696	713
Socialno varstvo	71	126
Javna uprava	190	293
Zaposlovanje	88	66
Šolstvo	55	78
ZZTSZJ	46	66
Šport	73	118
Kultura	46	41
ZDGNS	9	8
Društva gluhih in naglušnih	19	16
Sodstvo	12	17
Policija	4	9
ZPIZ	14	10
Ni izbrano	1	4
Visoko šolstvo	5	3

1c) Število zahtevkov po kanalih sprejema in povprečnem času njihovega reševanja

Kanal sprejema	Povprečje (2013)	Povprečje (2014)
E-pošta	0:31:07	0:24:16
Telefaks	Ni prejetih klicev.	Ni prejetih klicev.
Videoklic, internet	0:15:11	0:10:52
SMS	0:22:52	0:21:07
Spletni pogovor	0:15:51	0:12:21
Videoklic UMTS	0:05:38	0:01:57
Skupno	0:21:10	0:18:18

- Število registriranih uporabnikov je 30. junija 2014 bilo 404 (konec leta 2013 je bilo registriranih 398 uporabnikov).

Statistični podatki klicnega centra kažejo, da se je število uporabnikov v primerjavi s preteklim obdobjem povečalo, kar opravičuje obstoj klicnega centra, ki je zasnovan tako, da je prijazen uporabniku in prilagojen njegovim obstoječim tehničnim zmogljivostim. To potrjuje tudi število prejetih in rešenih zahtevkov, ki se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo kar za 21 %. Glede na kanal sprejema zahtevkov ugotavljamo, da uporabniki v veliki večini komunicirajo s telefonisti klicnega centra po SMS-sporočilih, občutno manj pa je spletnih pogovorov v živo in videoklicev.

LETNA GENERALNA SKUPŠČINA efsli 12. 9. 2014, Antwerpen, Belgija

Darja FIŠER

V letu 2014 je prvič predsedovalo novo izvoljeno vodstvo organizacije efsli. Skupščino je vodil predsednik organizacije, Peter Llewellyn - Jones. Predstavil je vse člane, ki trenutno sodelujejo v efsliju.

Antwerpen

Vodstvo efslija predstavljajo predsednik Peter Llewellyn - Jones, podpredsednica in odgovorna za izobraževanje ter zaskladnica (blagajničarka) Lieve Roodhoft, koordinator z gluhi organizacijami Christian Peters in odgovorna za promocijo Jolanda Peverelli. Na skupščini ni bilo Josefina Karusouve, ki je bila izvoljena v lanskem letu, a je iz zdravstvenih razlogov odstopila, časa za nadomestne volitve pa je bilo premalo.

Vodstvo efslija (od leve proti desni: Carol Wolfenden – zapisničarka, Christian Peters, predsednik Peter Llewellyn - Jones, Lieve Roodhoft in Jolanda Peverelli)

V organizaciji efsli dela Lourdes Alberdi Calle kot skrbnica projektov, Minke Salome kot sekretarka, Andy Irvine kot vzdrževalec spletne strani, Triin Joeveer pa je prevzela oblikovanje efslijevega glasila *News/letter*. Julia Cramer je vodja fundacije za posebno udeležbo SAF (Special Attendance Fund), Lorraine Leeson je vodja komisije strokovnjakov, Oliver Pouliot vodi fundacijo za raziskave eRF (efqli Research Fund), Christian Rathmann in Robert Adam pa sta gluha strokovnjaka, ki povezujeta efsli z mrežo gluhih.

Gostje, ki so prisostvovali skupščini, so spregovorili nekaj besed. Prišla je Alba Pietro Gonzales, projektna svetovalka mreže Erasmus v evropski komisiji za izobraževanje, avdivizuelnost in kulturo (EACEA). Alba Pietro Gonzales je tudi skrbnica operativnega projekta za efsli. Druga pomembna gostja je bila dr. Debra Russell, direktorica Centra za gluhe študije v zahodni Kanadi in predsednica WASLI-ja. Pridružila sta se tudi Dennis Hoogeveen, izvršni sekretar Evropske zveze mladih gluhih (EUDY – European Union of Deaf Youth), in Timothy Rowies, njen predsednik.

Letošnji SAF-ovi udeleženci so prišli iz Poljske, Srbije in Hrvaške.

Caron Wolfenden je bila izbrana za zapisničarko, skupščina je izvolila tudi tri člane verifikacijske komisije, ki so skrbeli za pravilno štetje glasov in s tem regularnost sprejetih sklepov.

Predsednik je predstavil sistem glasovanja. Vsaka polnopravna članica ima dva glasova. Če sta dve organizaciji iz iste države, ima vsaka po en glas, razen držav, kjer je uradnih jezikov več. V tem primeru imajo dva glasova. Odloča se z 51-odstotno večino. Če je izid neodločen, ima odločilni glas predsednik.

Za odsotnost so se opravičile Islandija, Švica, Romunija in Norveška, tako je bilo skupaj 45 glasov.

Pregledali smo zapisnik zadnje skupščine, ki je bila v Ljubljani, in ga soglasno sprejeli. Sledilo je poročilo za leto 2013 in polletje 2014. Predstavili so nekaj pomembnejših projektov in poudarkov.

Poročilo 2013–2014

Poudarek je bil na dveh velikih projektih:

- **JUSTISIGNS** – gre za pravico gluhih v sistemu sodstva. Naloga organizacije efsli je razvijanje sistema izobraževanja za tolmačenje v sodstvu. Partnerji v projektu so EULITA, Trinity College Dublin, Heriot Watt University, Hogskool Zurich in Interesource Irska. Prvi del projekta je izobraževanje gluhih in predstavitev pravic, ki jih imajo v sistemu sodstva, drugi del je usposabljanje osebja v sodstvu, kako kontaktirati z gluhihimi v procesu, tretji pa je usposobitev tolmačev, kar je tudi prispevek efslija k projektu.
- **INSIGN** – projekt, s katerim se omogoča dostopnost za gluhe in naglušne v evropskih institucijah preko video oddaljenega tolmačenja. Partnerji v projektu so bili EUD, HWU, SignVideo, Ives and Designit. Vloga efslija je bila usposobiti ter razvijati poklic tolmača in standarde storitve tolmačenja, kjer so naredili osnovo.

Lourdes Alberdi Calle, skrbnica projektov, je predstavila tudi knjigo **Learning outcomes and evaluation guidelines**, ki so jo izdali v lanskem letu in predstavlja pregled izobraževalnih sistemov v Evropi z namenom čim večje izmenjave praks in možnosti poenotenja na največ možnih stičnih točkah, kot je mogoče. Uradna predstavitev je bila v evropskem parlamentu v Bruslju v decembru 2013. Prestižni dogodek sta sodelovala gluhi član evropske komisije Adam Kosa in Werner Kuhn.

Oddelek za izobraževanje in usposabljanje je na Poljskem organiziral »usposabljanje na zahtevo« v oktobru 2013 in v Avstriji v novembru 2013. V 2014 niso imeli nobenega seminarja, ker niso vedeli, ali bodo sredstva za ta namen. Načrtujejo še dve pomladni šoli v Srbiji in jesenski na Norveškem. V novembru 2014 bo v Zagrebu potekal seminar **Etika in profesionalno obnašanje**.

Oddelek promocije je podal poročilo o vedno večjem obisku prenovljene spletne strani in o udeležbi na družbenih omrežjih (#efsli2014 na Twitterju). Posodobili so publikacije, predstavitvene brošure, osebna darila za trenerje, organizatorje dogodkov, izdali so interno mesečno glasilo **Efsli in brief** ter dvomesečno **Newsletter**. Za konferenco v Belgiji so pripravili miselno igrice v vrečki. Izdali so tudi zbornik lanske konference.

Predstavili so **zavezništvo** z EUD-jem; Christian Peters je sodeloval z EUD-jem na seminarju v Avstriji. Podpisan imajo dogovor o sodelovanju, uradno partnerstvo. Prav tako so sodelovali na dogodkih EUD-ja, EUD pa se je udeležil dogodkov, ki jih je organiziral efsli. Partnerstvo bo podpisano tudi z EUDY-jem zaradi povezave z mladimi. Sodelovali so tudi na povezanih projektih. Christian Peters se je udeležil tudi programa usposabljanja gluhih tolmačev v Salzburgu.

Članstvo

efsli združuje:

- 31 polnopravnih članic iz 26 držav,
- 26 pridruženih članic iz 17 držav in
- 359 individualnih članov iz 36 držav.

Finančno poročilo 2013

Predsedstvo je predstavilo finančno poročilo. Imeli so nominalno izgubo, ker niso vedeli, ali bodo dobili sredstva iz operativnega razpisa (operating grant). Ker niso vedeli, ali bodo odobrena sredstva v letu 2014, so morali založiti svoja sredstva. Še vedno pa je imel efsli v letu 2013 28.000 evrov v dobrem.

Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Finančno poročilo od januarja do maja 2014

Na skupščini 2013 je bil sprejet finančni plan brez sredstev operativnega razpisa. Ta sredstva so nato dobili, zato je bilo treba plan korigirati. Poraba je bila v letu 2014 veliko manjša (25.000 EUR), prihodkov pa je bilo več (40.000 EUR). Za 2014 je bila narejena ocena stroškov in prihodkov.

Predlog plana dela 2015

Predsednik je povedal, da bo leto 2014 leto konzultacije in v katero smer bo šel efsli v prihodnje. Leta 2015 bo predstavljen petletni plan, ki ga bodo pripravili v sodelovanju z znanstveno komisijo. Pozvani bomo, da podamo predloge, kako izboljšati delovanje efslija, da bo še bolj koristen nam, članicam. Trudijo se delati čim bolj učinkovito.

Predsednik je predstavil tudi nekaj poudarkov iz plana dela za leto 2015. V juliju načrtujejo poletno šolo na Portugalskem na temo tolmačenja v izobraževanju. Organizirali bi tudi jesensko ali zimsko šolo 2015, vendar še nimajo organizatorja.

Predlog finančnega plana 2015

Konec leta 2014 se bo operativni razpis zaključil, zato bodo morali zaprositi za novega. Finančni plan za leto 2015 je bil soglasno sprejet.

Če ne bo odobrenih sredstev iz novega operativnega razpisa, bodo zmanjšali obseg administrativnega osebja in dejavnosti. Sredstva bodo prvenstveno porabljali za redno delovanje efslija. Tudi za to je potreben razmislek o prihodnosti.

Poročila posameznih skupin za leto 2013

- **SAF** – Special Attendance Fund. Predstavili so članice fundacije, svoje dejavnosti in načine, kako so pridobivali sredstva (kuhanje in prodaja bučne juhe) za svoje delovanje, letos so v ta namen naredili tudi priponke. Predlagali so, kako podpirati SAF, predstavili, kako postanemo člani, damo donacijo, organiziramo zbirko ali zbiranje denarja, kupimo srečke za dražbo. Srečelov se je letos preimenoval v SAFFLE (SAF + raffle = SAFFLE).
- **eRF** – efsli Research Fund. Za ta sredstva se ne more prijavit kdorkoli, sploh ne tisti, ki lahko dobijo sredstva za raziskave drugje. Zato so v pripravi tudi spremembe pravil na to temo. Trenutno imajo okrog 4.500 evrov sredstev.
- **Deaf Interpreters Network** – mreža gluhih tolmačev. V okviru dogodka v Belgiji je bil seminar gluhih tolmačev. Nekaj točk so želeli predebatirati s člani skupščine efsli. Ustanovili so DIC – Deaf Interpreters Committee (komisija za gluhe tolmače) in postavili znak efsli – DI deaf interpreters. Načrtujejo samostojno organizacijo seminarjev in želijo imeti svoja usposabljanja, še vedno se bodo vključevali v šole, ki jih organizira efsli. Trudijo se za operativni razpis in zbirajo denar. So čisto nova mreža, imajo delovno skupino in nadaljujejo tesno sodelovanjem z efslijem. Konference se je udeležilo tudi veliko gluhih tolmačev iz Nemčije, Nizozemske oz. severnih držav nasploh. Spodbujajo, da slišiči tolmači čim bolj sodelujemo z gluhihimi tolmači in sprejemajo dejstvo, da imajo gluhi tolmači enak status. Delajo skupaj, potrebujejo predsednika, ki bi bil povezava s svetom, zato so izbrali Renato Swiderska (Poljska). Veselijo se nadaljnega sodelovanja z efslijem in slišičimi tolmači. Christian Rathman in Robert Adam sta predstavila vsebino seminarja gluhih tolmačev. To je bil že tretji seminar (prvi je bil v Avstriji). Napredek je viden, saj so prvič prišli kot gluhi tolmači, sedaj pa že razmišljajo, kako organizirano sodelovati z efslijem. Rezultat je vizija, perspektiva, program, a še veliko je treba narediti na tem področju. Vzpostaviti je treba ustrezne pogoje za delo in izobraževanje. Načeli so ogromno tem, a so imeli premalo časa za vse, saj so bili pogledi udeležencev zelo različni. V prihodnje se bodo zato posvetili le eni temi. Osredotočili se bodo na proces za akreditacijo gluhih tolmačev, njihovo usposabljanje in izobraževanje. S temi izzivi se bodo soočili prioritarno.
- **efsli Committee of Experts (efslijeva komisija strokovnjakov)** – Lorraine Leeson je predstavila komisijo, ki deluje dve leti. Ustanovljena je bila z namenom, da združi tolmače raziskovalce okrog posebne naloge. Maya de Witt je prva dala pobudo, da bi se zgradil osnovni okvir za izobraževanje tolmačev. To je bilo realizirano z že omenjeno raziskavo in izdajo knjige. Zastavili so si nove naloge in velike možnosti imajo, da se delo nadaljuje. V

komisiji naj bi bilo 10 ljudi za dve leti z možnostjo ponovnega imenovanja. V svojih vrstah imamo veliko tolmačev akademikov. Njihova prioriteta naloga je kontaktirati z vsemi strokovnjaki, ki bodo koristni za efslijev cilj, pregledali bodo področja dela, kjer je potreben razvoj. Ti strokovnjaki bodo potem v pomoč pri oblikovanju dokumentov za naslednje obdobje, kar je predsednik predstavil že v uvodu.

Podpis memoranduma o sporazumevanju med organizacijama efsli in WASLI (World Association of Sign Language Interpreters – Svetovno združenje tolmačev znakovnega jezika)

Sporazum med obema organizacijama je bil uradno podpisan, zato je pričakovati tesno sodelovanje. Predsednica WASLI-ja, dr. Debra Russel, je predsedniku Petru Llewellynu - Jonesu podarila WASLI-jevo majico. Vse članice efslija bomo dobile vabilo na 25. konferenco WASLI-ja, saj naslednje leto obeležujejo 25 let delovanja.

Podpis memoranduma med organizacijama WASLI (predsednica Debra Russell) in efsli (predsednik Peter Llewellyn - Jones)

Partnerstvo med organizacijama efsli in EUDY (European Union of the Deaf Youth – Evropska zveza mladih gluhih)

Podpisan je bil dogovor o partnerstvu med efslijem in EUDY-jem. Pomembno je, da ima EUDY podpisano sodelovanje z efslijem, ker gre za pravice gluhih za enakopravno državljanstvo. Tudi predsednik efslija je poudaril pomembnost tega. Posebej je izpostavil tolmačenje v šolah, saj je to izjemnega pomena.

Poročilo članic efslija

Pred konferenco je bil članom poslan vprašalnik s ciljem, da se ustvari zemljevid regionalnih mrež, saj se lahko potem ta informacija deli in je lahko model za vse efslijeve članice kako izboljšati sodelovanje z deležniki. V raziskavi je sodelovalo 17 držav.

Na **nacionalnem nivoju** je raziskava pokazala naslednje:

- Preučevalo se je **sodelovanje z izobraževalnimi institucijami** (izdajanje knjig, izvedba tečajev, novi programi usposabljanja, promocija znakovnega jezika, certificiranje, raziskave). Na Poljskem je zelo podobno kot pri nas, saj tudi oni imajo odbor za znakovni jezik, ki skrbi za izobraževanje vseh tolmačev. Imajo tudi znakovni je-

zik, podprt s poljščino, in »gluh« poljski znakovni jezik. Želijo, da se tolmači certificirajo na oba načina.

- Vprašalnik se je navezoval tudi na **sodelovanje z vlado** (posveti, dvig ozaveščenosti, podpisane listine, vprašalniki za politike, lobiranje, stop spreminjajoči politiki, lobistične multikulturalne skupine, kjer sodelujejo tudi tolmači; rezultatov, koliko je bilo sodelovanje z vlado uspešno, še ni). V VB imajo podpisan memorandum o sodelovanju z zvezo gluhih (zveza tolmačev).
- **Sodelovanje z gluhi in gluhoslepimi organizacijami** (memorandum o razumevanju, profesionalni standardi, registracijsko telo, dvig zavesti in vloge, sodelovanje z lobiji).
- **Druga sodelovanja**: z drugimi tolmači/prevajalci, z množičnimi mediji (dvig zavesti ljudi o tolmačih).

Na mednarodnem nivoju se je pokazalo naslednje:

- **Mednarodne regionalne mreže** (nordijske države, baltične države + Finska, Balkan in sosednje države, centralno vzhodna Evropa) in številna sodelovanja znotraj teh mrež.
- **Dejavnosti**: regionalne konference, usposabljanja vodij delavnic, študijski obiski, možnosti za izmenjavo izkušenj, transnacionalni projekti, sodelovanje zunaj Evrope.
- **Fundiranje** – ugotoviti posebne potrebe, da se lahko zgradi konzorcij in zaprosi za sredstva.
- **Izobraževanje** – izsledki raziskave (zgoraj predstavljena knjiga).

Priznanje gluhih tolmačev

Na seminarju gluhih tolmačev so dan pred konferenco pripravili predlog, da se pristopi k priznanju gluhih tolmačev. Ker gradivo ni bilo pripravljeno pravočasno in ni bilo del skupščinskega gradiva, predloga nismo obravnavali. Predlagano je bilo, da se članice doma pogovorimo na to temo. Gluhi tolmači morajo predstaviti strategijo, ki so si jo zadali. O tem bomo govorili in sklepali v letu 2015.

Naslednji organizator

Naslednjo organizacijo skupščine in konference bo prevzelo poljsko združenje tolmačev za znakovni jezik v Varšavi na Poljskem. Tema bo REČI ALI NE REČI (*To say or not to say – challenges of interpreting from sign language to spoken language*), saj se velikokrat govori o znakovnem jeziku, manj pa se osredotočamo na govor. Skupščina in konferenca bosta potekali od 11. do 13. 9. 2015.

VABILO NA POSVET V DRŽAVNI SVET

Vabimo vas, da se nam pridružite na posvetu ***Vsak gluhi otrok ima pravico do kakovostne izobrazbe v znakovnem jeziku, ki bo v petek, 14. november 2014, ob 10. uri*** v dvorani Državnega sveta RS (Šubičeva 4, Ljubljana).

Vlada Republike Slovenije je na predlog Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije razglasila, da se 14. november v Republiki Sloveniji obeležuje kot dan slovenskega znakovnega jezika. Gre za eno od zgodovinskih prelomnic v prepoznavnosti in priznavanju slovenskega znakovnega jezika kot uradnega jezika v Sloveniji.

Program:

9.30–9.50 Prihod udeležencev

10.00–10.15 Pozdravni nagovori

Mitja Bervar, predsednik Državnega sveta RS

Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic RS

Mladen Veršič, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Colin Allen, predsednik Svetovne zveze gluhih

10.15–10.30 Matjaž Juhart, sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije: *Moje roke so moj jezik*

-
- 10.30–10.45** Dr. Ádám Kósa, poslanec Evropskega parlamenta: *Znakovni jezik*
- 10.45–10.55** Marjetka Kulovec, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana: *Pomen znakovnega jezika v izobraževanju gluhih*
- 10.55–11.05** Dr. Damjana Kogovšek, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani: *Pomen znakovnega jezika pri oblikovanju identitete gluhe osebe*
- 11.05–11.15** Jasna Bauman, direktorica Zavoda Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik: *Znakovni jezik – včeraj, danes, jutri*
- 11.15–11.25** Boris Černilec, direktor Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana: *Gluhi v Zavodu*
- 11.25–12.00** Odmor
- 12.00–12.10** Dragica Bac, generalna direktorica Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: *Oris stanja*
- 12.10–12.20** Dr. Simona Bergoč, vodja Službe za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo: *Uveljavljanje in razvoj slovenskega znakovnega jezika v Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018*
- 12.20–12.30** Mag. Gregor Mohorčič, v. d. generalnega direktorja Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport: *Tolmač v šolskem sistemu*
- 12.30–13.00** Razprava in zaključki

Svojo udeležbo, prosim, potrdite s prijavnico po elektronski pošti (info@zveza-gns.si) ali faksu na 01 500 15 22 najkasneje do 7. 11. 2014.

Vljudno vabljeni!

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije,

Mladen Veršič

12.-23. 11.

in

VABITA NA OGLED FILMA

Pleme

V okviru letošnjega filmskega festivala Liffe (ki bo od 12. do 23. novembra) bomo **v petek, 14. 11., ob 14. uri** predvajali ukrajinski film PLEME, ki je v celoti posnet v znakovni govorici gluhih in naglušnih, brez kakršnega koli govorjenega dialoga, prevoda ali podnapisov. Film je (zaradi dejanj in reakcij protagonistov) razumljiv tudi gledalcem, ki jim je ta govorica tuja. PLEME je film o odraščanju v neprijaznem okolju, zgodba o mladeniču Sergeju, ki ga premestijo v internat za gluhoneme, kjer se kmalu znajde v primežu mladostniškega nasilja, izsiljevanja in prostitucije. Znajti se bo moral sam; postopoma se začne vzpenjati po hierarhični lestvici ...

Cena za člane društev Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije: 4,50 EUR (s člansko izkaznico)